

ANNA LAMBRECHTS-VOS

door NANNIE VAN WEHL

Over deze vooraanstaande Nederlandsche componiste is een geheele studie te schrijven die de afmetingen van een boekdeel zou aannemen. Mocht ik in het „korte bijschrift” dat de redactrice mij gevraagd heeft bij nevensgaand portret, erin slagen toch nog een indruk te geven van deze hoogbegaafde, veelzijdig muzikaal ontwikkelde, energieke en nog altijd hard voortwerkende vrouw.

Anna Lambrechts-Vos leeft en werkt te Rotterdam. Daar werd ze in 1876 geboren, bezocht er na de Lagere School eenige jaren de H. B. S. voor meisjes en op vijftienjarigen leeftijd ging ze zich geheel wijden aan de muziek. Heel haar kinderleven was doorklonken geweest met muziek. Nog lang vóór ze pianoles kreeg, kon ze zitten fantaseeren aan de piano en zóó jong al wist ze, dat ze zelf muziek zou schrijven en haar studie daarop inrichten.

Instrumentaal ontwikkelde ze zich snel en met succes — reeds op zeventienjarigen leeftijd kreeg ze haar aanstelling als organiste aan de Doopsgezinde kerk in Rotterdam en het hoort tot de uitgezochte geneuchten van de muzikale fijnproevers in het zeer muzikale Rotterdam om te weten te komen, wanneer mevrouw Lambrechts-Vos het orgel bespeelt in de stille oude kerk, 't zij voor de Kerstfeestviering of bij een huwelijksinzegening van de upper-ten, of dat de liefhebbers nog even wijlen, wanneer de gewone Zondagmorgen-kerk uitgaat en de componiste op haar prachtig orgel even haar eigen fantasie den vrijen teugel laat.

Als pianiste heeft ze menig succes geboekt en zelfs haar heur eigen eenvoudige kinderliedjes te hooren begeleiden is een genot, zoo edel is haar aanslag, zóó deemoedig overgegeven aan melodie en zangeres haar heele spel.

Welk een orgelspeelster en pianiste Anna Lambrechts ook is, vóór alles is ze componiste.

Talrijk zijn haar composities: strijkkwartetten,

cantaten voor vrouwenkoren, kwartetten voor vrouwenstemmen, sonaten voor viool en piano, meerdere bundeltjes allerliefste kinderversjes, waarvan ze zelf den tekst maakt. Zeer uitgebreid is haar oeuvre en nog steeds werkt ze voort, schiept ze voort met lust en kracht. „Vacantie” heeft ze onlangs genomen en kwam van haar buitenhuis in het liefelijke Soest terug met dertien liederen op Afrikaanschen tekst. De Afrikaansche gedichten hadden haar dermate ontroerd, dat ze wel schrijven moest, temidden van huishoudelijke beslommingen en allerlei oponthoud. Dertien liederen — het zou alleen al gansch een oogst zijn geweest. Maar dan schreef ze nog in diezelfde weken een cantate „Godsgeschenk” voor vrouwenkoor met sopraan- en alt-solo, piano- en vioolbegeleiding, waarvoor zij zelf den tekst dichtte.

Anna Lambrechts heeft les in contrapunt en compositie genomen bij Bernard Zweers. De piéces de résistance harer composities zijn twee strijkkwartetten: „In memoriam parentum” en „A celui qui m' a sauvé la vie”. In later jaren schreef zij nog een strijkkwartet, dat tot titel draagt „Requiem” en van haar vroeger componeeren (nu noemt ze dat haar „jeugdwerk”) bestaat nog een opus voor vier snaarinstrumenten, dat destijds in de Rotterdamsche Kunstkring ten gehoor gebracht is op dezelfde matinée, waarin Julia Culp eenige liederen der componiste zong. Weten onze lezeressen, dat strijkkwartetten schrijven is: den allermoeilijksten vorm kiezen om muzikale gedachten te uiten?

Anna Lambrechts-Vos heeft het bestaan, dien vorm te kiezen en 'ze heeft daarmee zeer groot internationaal succes gehad.

Het conservatorium te Triëst schreef een prijsvraag uit voor strijkkwartetten, opdat het jonge, uitschitterende krachten bestaande Triëster strijkkwartet nieuw werk zou hebben.

Er waren 25 inzendingen van heinde en verre — Anna Lambrechts kreeg den eersten prijs voor haar kwartet: „In memoriam parentum” en een eervolle vermelding voor haar andere kwartet: „A celui qui m'a sauvé la vie”. De Triësters zijn zelfs hier gekomen en hebben vol geestdrift het werk hier vertolkt en talrijk zijn de loftuitingen, die de Nederlandsche muziekwereld haar toen liet hooren. Sedert dien moest ze eenzelfde leed ervaren als haar oude leermeester Zweers, die 't op een interview ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag uitte: „Weinig waardeering heeft men in Nederland voor de Nederlandsche componisten.”

Wie herinnert zich nog de heerlijke dagen der Tentoonstelling „de Vrouw 1813-1913”?

Natuurlijk was „de Vrouw en de Muziek” een belangrijk onderdeel dezer welgeslaagde onvergetelijke expositie. En Anna Lambrechts-Vos vierde er groote triomfen. Op 5 van de 10 uitvoeringen, gewijd aan composities van Nederlandsche vrouwen, werd haar werk met dat van anderen gespeeld, Mengelberg koos voor een concert in het concertgebouw in die dagen partituren van drie Nederlandsche vrouwen, Cornelia van Oosterzee, Elizabeth Kuypers, Anna Lambrechts-Vos.

Ook dirigente was Anna Lambrechts enkele malen en het was mij een vreugde en een openbaring, dat eens te mogen meemaken. Mijn oordeel zou geen gewicht in de schaal leggen, maar ik weet, dat de oude Veerman, toen Anna Lambrechts eens in Tivoli dirigeerde in een vroegere periode van bloei van het Utrechtsch orkest, tegen haar gezegd heeft: „Dat was niet alleen maatslaan — je hebt hun je wil opgelegd.”

Wie bij Anna Lambrechts-Vos komt, treft een interieur, dat van zeer ernstig werken spreekt. In haar zitkamer staat niet alleen de vleugel, maar ook nog een klein antiek kerkorgel. Een heerlijk bezit. En dan een stomme piano. En boven in haar werk-kamer, waar ze werkt als ze buiten alle stoornis

wil wezen, staat een vleugel en een stom orgel. Aan het voortdurend werken op haar stomme instrumenten hecht Anna Lambrechts zeer groote waarde. En toen ze daar zoo geestdriftig over praatte, werd ik diep doordrongen van den ernst, waarmee deze vrouw haar werk doet, van den eerbied en de liefde, waarmee deze vrouw tegenover de muziek staat, tegenover haar „holde Kunst”.

„Studeeren op het stomme klavier geeft allereerst een prachtige aanslag,” zegt ze. „En dan leer je de muziek, die je te vertolken hebt, met den geest zóó beheerschen, dat het een geheel van jezelf is geworden. Je neemt het op met je oogen; je gedachten dicteeren het als het ware aan je vingers en je voeten (het orgel heeft immers ook een voetklavier): je hebt je in te spannen om zuiver mechanisch de noten weer te geven, tot ze erin zitten, de grepen en afstanden.

En nu gaat het met geluid van een leien dakje; nu kan je je ziel geven, je geheele persoon toewijden aan de voordrachtsbedoelingen, nu eerst mag het muziekstuk gaan leven.”

Ik zei u, dat er een studie als een boekdeel te schrijven ware over Anna Lambrechts-Vos als componiste van groot en klein werk, als organiste, als dirigente, als liederenbegeleidster aan den vleugel.

Mijn korte bijschrift is misschien al te lang geworden. Maar enkele regels moeten er nog bij: Wij Hollandsche vrouwen willen Anna Lambrechts-Vos huldigen als de Dienstmaagd, die door den Heer der Talenten over veel gezet is en over veel getrouw is geweest, en we willen haar toewenschen, dat 't haar gegeven moge zijn, alles uit te zingen of misschien — uit te klagen, wat er in haar nog aan schoons naar uiting zoekt. Want over wie ook in den loop der jaren de vermoeidheid gekomen moge zijn — over haar niet. Op de hoogte van haar kunnen, op de middaghoogte van haar krachten, vol energie, vol melodieën, vol heiligen ernst staat ze te midden van ons — Anna Lambrechts-Vos.

